

Honderd berekende klimaatideeën voor België, graag!

Noelsspeak

Geert Noels En Jolien Noels

In Noelsspeak spreekt econoom en Econopolis-stichter Geert Noels zich maandelijks onomwonden uit. Dit keer heeft hij het samen met zijn dochter Jolien over de klimaatambities van België.

De klimaatafdruk van België is veel groter dan we denken. Per capita doen we het bijna even slecht als de Verenigde Staten, en veel slechter dan de Europese Unie. Onze defensieve houding tegenover klimaatinspanningen gaat ons export, groei, jobs en veel welvaart kosten. Daarom krijgen wij zin om een 'Drawdown België' of 'Drawdown Vlaanderen' te maken met welwillenden uit verschillende hoeken. Omdat het moet, en omdat het zal lonen.

In België leven twee misvattingen over het klimaat. De eerste is dat we niet zo slecht bezig zijn: onze uitstoot daalt en we doen het gemiddeld beter dan onze buurlanden. De tweede misvatting is dat wat wij doen niet veel uitmaakt.

Onze uitstoot per capita lijkt mee te vallen als we kijken naar de uitstoot die gemeten wordt met de CO₂-productie in ons land. Maar er zijn ook gegevens over de koolstofinhoud van onze consumptie (de import wordt er dan bijgeteld). Zo gemeten verdubbelt onze uitstoot bijna. Dat meet beter onze echte klimaatimpact. We scoren daarmee niet zo veel beter dan de VS, en veel slechter dan de EU.

Er is een duidelijke progressie geweest van onze uitstoot als we die meten met onze directe uitstoot. Maar de evolutie van onze CO₂-consumptie maakt duidelijk dat we veel van onze vervuiling hebben gedelocaliseerd. Vergeleken met 1990 is van progressie dus geen sprake. We moeten dus niet te veel naar Donald Trump wijzen: onze klimaatimpact per capita is niet veel beter dan die van de VS.

Dromen

Een tweede hardnekkig excuus is dat Belgische klimaatinspanningen weinig uithalen. 'Zelfs als Europa stilvalt en zijn uitstoot dus nul wordt, dan nog halen we de 1,5 graden niet door China', klinkt het. Op basis van de huidige extrapolaties klopt dat. Maar die schattingen zullen worden bijgesteld als Europa 'niet gewoon stilvalt' maar zijn CO₂-uitstoot vermindert dankzij nieuwe technologieën en verbeterde efficiëntie. China zal die technologieën willen verwerven (of kopiëren), uit noodzaak of om concurrentieel te blijven.

Denk eraan: de strijd tegen de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen is niet alleen nodig om de opwarming te stoppen. Hij is ook van belang voor andere grote milieuproblemen, rond luchtkwaliteit, fijnstof, plasticsoep, drinkwatervervuiling en vissterfte. De klimaatbusiness wordt de snelst groeiende sector. Net dat schetst Paul Hawken zo mooi in zijn boek 'Drawdown'. Al de ideeën die hij heeft gebundeld om naar een koolstofneutrale economie te gaan, doen ons dromen, niet huiveren. Het zijn stuk voor stuk beelden van een betere, properdere en welvarender economie. Het is geen stap achteruit, het zijn veel stappen vooruit.

Knowhow? Aanwezig!

De noodzaak is onmiskenbaar: onze economie heeft een trumpiaanse klimaatimpact en zal economische kansen missen als we niet omschakelen. Maar onze economie heeft ook veel knowhow. Daarom willen wij graag een 'Drawdown België' ontwikkelen, een berekend plan met een honderdtal projecten om onze economie koolstofneutraal te maken.

Een voorbeeld. Ongeveer 10 procent van de CO₂-uitstoot in België komt van ArcelorMittal, het vroegere Sidmar. De klimaatextremisten zullen roepen: 'Sluiten.' Misschien moeten we dat overwegen. Maar een sluiting vernietigt jobs en inkomens, en betekent dat we staal moeten invoeren, wat per saldo weinig verandert. Het kan zelfs verergeren, omdat het buitenlandse staal CO₂-intensiever is.

We zouden ook kunnen bekijken of we start-ups kunnen aantrekken die CO₂ kunnen hergebruiken, en allerlei samenwerkingen met onze chemische cluster aftasten. Misschien lukt CO₂-afvang en -opslag, misschien slagen we erin meer hernieuwbare energie te gebruiken? Een totaalaanpak is dus nodig. Door de consumptie te bekijken kunnen we nog meer pleiten voor een CO₂-taks op import, waardoor we ook druk leggen op andere landen - in het bijzonder China - om ook meer inspanningen te doen.

Likeknop

Bij die honderd becijferde projecten zullen weinig verrassende initiatieven staan, zoals onshore of offshore windparken. Maar we kunnen ook berekenen wat meer fietsgebruik kan betekenen, en dan versneld investeren in fietsostrades. Of we kunnen de landbouw helpen (2% van het bbp en 11% van de CO₂-equivalente uitstoot) in de conversie op het klimaatpad, met verfrissende ideeën zoals 'silvopasture' of nieuwe technologieën om minder methaan en stikstof uit te stoten.

Een becijferd plan met inspirerende ideeën die ons land naar het punt van Drawdown kunnen brengen, is niet alleen een teken van hoop en een voorbeeld voor andere landen. Het is ook een roadbook voor innovatie, export en welvaart. Wie wil meedoen, drukt nu op zijn likeknop!

Geert Noels, econoom en medeoprichter van Econopolis en Jolien Noels, klimaatonderzoeker bij het Grantham Research Institute